

Ammattikorkeakouluopiskelijoiden suhtautuminen verenluovutukseen

Krista Nyman, Pauliina Pousi, Jonna Ranta

2025 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

Ammattikorkeakouluopiskelijoiden suhtautuminen verenluovutukseen

Krista Nyman
Pauliina Pousi
Jonna Ranta
Sairaanhoidajakoulutus
Opinnäytetyö
Toukokuu, 2025

Krista Nyman, Pauliina Pousi, Jonna Ranta

Ammattikorkeakouluopiskelijoiden suhtautuminen verenluovutukseen

Vuosi

2025

Sivumäärä

27

Opinnäytetyö toteutettiin yhdessä Suomen Punaisen Ristin Veripalvelun kanssa. Opinnäytetyö on osa sairaanhoitajan tutkintoa. Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää ammattikorkeakouluopiskelijoiden suhtautumista verenluovutukseen. Veripalvelu saa opinnäytetyöstä uutta tietoa vaikuttavista tekijöistä, jotka ovat estäneet verenluovuttamisen. Aihe on ajankohtainen, koska verenluovuttajia tarvitaan lisää.

Suomen Punaisen Ristin Veripalvelun toimenkuvaan kuuluu verenluovutuksen järjestäminen sekä toteuttaminen. Veripalvelu huolehtii myös Suomen verivalmisteiden tuotannosta ja jake-
lusta. (Forstén & Castrén 2023.) Verenluovutuksen merkitys on suuri yhteiskunnalle ja potilaille, jotka tarvitsevat verta. Vuosittain tarvitaan yli 20 000 uutta verenluovuttajaa. Suomessa vain 3 % aikuisista luovuttaa säännöllisesti verta. (Veripalvelu 2025a.)

Opinnäytetyön aineisto kerättiin verkkokyselyllä. Kyselyyn vastattiin anonyymisti vastauspisteellä Laurean kampuksella Tikkurilassa. Kyselyyn vastasi yhteensä 92 henkilöä, joista 86 vastaajaa oli ammattikorkeakouluopiskelijoita.

Kyselyn tuloksista selvisi, että ammattikorkeakouluopiskelijoiden suhtautuminen verenluovutukseen oli pääosin positiivista. Vastaaajista 26,7 % oli luovuttanut verta aiemmin. Kyselyyn vastaajista 67,4 % ei ollut ikinä luovuttanut verta, mutta olivat halukkaita luovuttamaan verta. Vastaaajista 5,8 % suhtautui negatiivisesti verenluovutukseen eivätkä olleet halukkaita luovuttamaan verta.

Opinnäytetyön tulosten perusteella jatkotutkimusehdotuksena on toteuttaa kysely suuremmalla otannalla henkilöille, jotka eivät ole luovuttaneet verta. Kyselyn toteuttaminen suuremmalle kohderyhmälle mahdollistaa laajemman tutkimusaineiston Veripalvelulle.

Avainsanat: Veripalvelu, verenluovutus, ammattikorkeakouluopiskelijat

Krista Nyman, Pauliina Pousi, Jonna Ranta

University of Applied Sciences students' attitudes toward blood donation

Year

2025

Pages

27

The thesis was carried out in collaboration with the Finnish Red Cross Blood Service. The thesis is part of a nursing degree. The purpose of the thesis was to examine how University of Applied Sciences students perceive blood donation. The thesis provides the Blood Service with new insights into the factors that have prevented people from donating blood. The topic is timely, as there is a growing need for blood donors.

The role of the Blood Service includes organizing and carrying out blood donations. The Blood Service is also responsible for the production and distribution of blood products in Finland. (Forstén & Castrén 2023.) Blood donation is of great importance to society and to patients in need of blood. Each year, 20,000 new blood donors are needed. In Finland, only 3% of adults donate blood regularly. (Veripalvelu 2025a.)

The data for the thesis was collected via an online survey. Responses were submitted anonymously at a response point on Laurea's Tikkurila campus. A total of 92 people responded to the survey, 86 of whom were University of Applied Sciences students.

The survey results showed that University of Applied Sciences students generally had a positive attitude toward blood donation. Of the respondents, 26,7% had donated blood previously. Of the survey respondents, 67,4% had not donated blood but expressed willingness to do so, while 5,8% had a negative attitude toward blood donation and were not willing to donate.

Based on the survey results, a proposed topic for further research is to conduct a survey with a larger sample size, targeting individuals who have not donated blood. Implementing the survey with broader target group would allow for more comprehensive data collection for the Blood Service.

Keywords: Blood Service, blood donation, University of Applied Sciences students

Sisällys

1	Johdanto	6
2	Suomen Punaisen Ristin Veripalvelu	6
3	Verenluovutus	7
3.1	Verenluovutuksen merkitys ja tarve.....	7
3.2	Verenluovutuksen edellytykset.....	8
3.3	Verenluovutuksen esteet	8
4	Opinnäytetyön tarkoitus, tavoite ja tutkimuskysymys.....	9
5	Opinnäytetyön toteutus	9
5.1	Opinnäytetyön kohderyhmä	9
5.2	Aineiston keruu	10
5.3	Aineiston käsittely ja analysointi	10
6	Opinnäytetyön tulokset.....	11
6.1	Vastaaajien taustatietoja	11
6.2	Verenluovutusta estävät syyt.....	13
6.3	Kehitysehdotuksia verenluovutuksen edistämiseksi.....	14
7	Pohdinta	16
7.1	Tulosten tarkastelu	16
7.2	Luotettavuus ja eettisyys	16
7.3	Johtopäätökset ja jatkotutkimusehdotukset.....	17
	Lähteet	19
	Kuviot	21
	Liitteet.....	22

1 Johdanto

Opinnäytetyö toteutetaan yhteistyössä Suomen Punaisen Ristin Veripalvelun kanssa. Tarkoituksena on selvittää ammattikorkeakouluopiskelijoiden suhtautumista verenluovutukseen. Veripalvelu toivoo saavansa pitkäaikaisia luovuttajia. Väestön ikääntyessä nuorille pitkäaikaisille luovuttajille on tarvetta, jonka vuoksi kohderyhmäksi opinnäytetyölle valikoitui ammattikorkeakouluopiskelijat, sillä he ovat keskimäärin nuoria.

Veripalvelu on toiminut Suomessa jo vuodesta 1948 lähtien. Opinnäytetyön aihe on ajankohtainen, sillä verenluovuttajille on tarvetta jatkuvasti. Joka arkipäivä tarvitaan noin 700 verenluovuttajaa, jotta veri riittää kaikille Suomen sairaaloiden potilaille (Veripalvelu 2025a).

Veripalvelulla on aiempaa tietoa verenluovuttajien motiiveista. Veripalvelulla oli aiempaa tietoa verta luovuttaneista henkilöistä ja heidän motiiveistaan verenluovutukseen. Toimeksiantaja toivoi saavansa erityisesti tietoa niistä syistä, jotka vaikuttavat päätökseen olla luovuttamatta verta. Kyselyn avulla saadaan tietoa toimeksiantajalle syistä, mitkä estävät ammattikorkeakouluopiskelijoita luovuttamasta verta.

Opinnäytetyö toteutettiin laadullisella tutkimusmenetelmällä, jotta saatiin avoimien kysymyksien kautta yksityiskohtaisempia vastauksia. Aineisto kerättiin verkkokyselyllä ja kohderyhmäksi rajattiin ammattikorkeakouluopiskelijat.

2 Suomen Punaisen Ristin Veripalvelu

Veripalvelu kuuluu Suomen Punaiseen Ristiin ja on samalla terveydenhuoltoa palveleva laitos. Veripalvelu on ainoa kriittisen verihuollon ylläpitäjä, jonka tehtävänä on huolehtia Suomessa tehtävistä verenluovutuksista sekä verivalmisteiden tuotannosta ja jakelusta. Myös veren sopivuustutkimukset sekä elin-, kudos- ja kantasolusiirtoihin liittyvät tutkimukset kuuluvat Veripalvelulle. (Forstén & Castrén 2023.) Veripalvelu perustettiin vuonna 1948, tammikuun ensimmäisenä päivänä. Tehtävänä oli jo silloin huolehtia potilaiden verentarpeesta. (Veripalvelu 2025j.)

Veripalvelun toimintaa säädellään tarkasti ja edellytetään, että määräyksiä noudatetaan. Täten voidaan varmistaa potilaiden, luovuttajien ja valmisteiden turvallisuus ja saatavuus sekä prosessien sujuvuus ja tarkoituksenmukaisuus. (Veripalvelu 2025c.) Fimea eli Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus valvoo Suomessa veripalvelutoimintaa (Veripalvelu 2025i).

Suomessa laki veripalvelutoiminnasta kieltää maksamisen verenluovutuksesta. Verenluovutuslain (197/2005) 3 §:ssä määritellään ”Veren ja sen osien luovutuksen on oltava vapaaehtoista. Luovuttajalle ei saa antaa luovutuksesta rahallista korvausta eikä muuta siihen rinnastettavaa etuutta.”. Tämän vuoksi verenluovutus on vapaaehtoistoimintaa, eikä siitä saa maksaa luovuttajalle korvausta.

3 Verenluovutus

Verenluovuttamisessa luovuttajaksi sopiva henkilö antaa omaa vertaan verenluovutuksessa. Veri käsitellään, testataan ja tämän jälkeen veri on turvallista antaa sitä tarvitsevalle. Verenluovuttaminen on helppo tapa auttaa ja pelastaa ihmishenkiä, sekä luovuttaja voi jatkaa normaalia elämää luovuttamisen jälkeen nopeasti.

Verenluovutustapoja on kolmea erilaista: kokoverenluovutus, plasmaluovutus ja verihiutaleluovutus. Kokoveriluovutuksessa kerätystä verestä valmistetaan eri verivalmisteita. Verta ei anneta seuraavalle potilaalle ennen välikäsittelyä. Tietyillä luovutusasteilla voidaan luovuttaa myös plasmatai verihiutaleita. Näitä luovutetaan koneellisessa afereesissa, jolloin muut osat verestä palaa takaisin luovuttajan verenkiertoon. (Veripalvelu 2025b.)

Luovutetusta verestä valmistetaan eri verivalmisteita, verta ei siirretä potilaille suoraan sellaisenaan. Verestä jaotellaan punasolut, verihiutaleet eli trombosyytit ja plasma, näistä valmistetaan verivalmisteita potilaiden hoitoa varten. Punasoluja käytetään pääosin potilailla leikkauksien ja synnytyksien yhteydessä sekä vaikean anemian hoidossa. Trombosyyteistä puolestaan on apua hoidettaessa verenvuotoja. Veren plasmasta voidaan erottaa osia, joita voidaan käyttää lääkkeiden valmistukseen. Lisäksi plasmasta valmistetaan albumiiniliuosta, jota voidaan käyttää nestehoidossa. (Veripalvelu 2025d.)

Suomalaisista suurin osa sopisi verenluovuttajaksi, mutta vain noin 3 % suomalaisista aikuisista luovuttaa verta säännöllisesti. Jotta verivalmisteita saadaan tarpeeksi sairaaloihin potilaille, tarvittaisiin joka vuosi yli 20 000 uutta luovuttajaa, sillä vanhempia verenluovuttajia jää vuosittain pois iän puolesta. Verivalmiuden toteutuessa myös suuremmissa hätätilanteissa on uusille luovuttajille, sekä erityisesti miesluovuttajille tarvetta. (Veripalvelu 2025a.)

3.1 Verenluovutuksen merkitys ja tarve

Verenluovutuksen merkitys on suuri yhteiskunnalle. Verenluovutus mahdollistaa potilaiden hoidon tilanteissa, joissa potilas esimerkiksi menettää paljon verta. Tyypillisiä tilanteita lisäveren tarpeelle ovat myös anemian hoito, leikkaukset ja synnytykset sekä vakavat onnettomuudet. (WHO 2025.)

Vuosittainen verenluovutuksen tarve on suuri. Vuonna 2024 kokoverenluovutuksia oli 170 365. Sairaaloihin toimitettiin 156 705 yksikköä verituotteita vuonna 2024, jotka sisälsivät punasolut, verihiutaleet ja plasman. Jotta verituotteiden tarpeisiin pystytään vastaamaan, tarvitsee luovuttajia olla monia, koska verituotteet eivät säily kovin pitkään. Esimerkkeinä punasoluvalmisteet säilyvät vain 35 vuorokautta ja trombosyyttivalmisteet 5 vuorokautta. (Veripalvelu 2024.)

O negatiiviselle eli hätäverelle on aina tarvetta. Vain viidellä prosentilla suomalaisista on O negatiivinen veriryhmä. O negatiivinen eli hätäveri sopii kaikkien veriryhmien potilaille. Mikäli potilaan veriryhmästä ei ole tietoa ja verta tarvitsee antaa pikaisesti, annetaan hätäverta. Hätäveren tarve on suurin onnettomuuksissa ja kiireellisissä leikkauksissa. (Veripalvelu 2025e.)

3.2 Verenluovutuksen edellytykset

Suomessa laki velvoittaa Veripalvelulaitoksen terveydenhuollon ammattihenkilön tarkistamaan verenluovuttajan kelpoisuuden luovuttaa verta. Veripalvelulain (197/2005) 12 §:ssä määritellään: *”Veripalvelulaitoksen terveydenhuollon ammattihenkilön on ennen verenluovutusta selvitettävä, että luovutukselle ei ole estettä.”* Jokaisella luovutuskerralla luovuttajan soveltuvuus arvioidaan terveydentilakyselystä saatujen tietojen perusteella. Veripalvelun hoitajat toteuttavat luovuttajalle haastattelun sekä mittaavat hemoglobiinin, joiden perusteella arvioidaan soveltuvuutta luovuttaa verta. Myös havainnoimalla verenluovuttajaa tunnistetaan mahdollisia riskejä, joita luovuttaja ei ole tuonut ilmi terveystarkastuksessa, esimerkiksi humalatila. (Forstén & Castrén 2023.)

3.3 Verenluovutuksen esteet

Verenluovutukselle voi olla esimerkiksi lääketieteellisiä esteitä. Hemoglobiinin on oltava riittävällä tasolla tullessa verenluovutukseen. Miehillä hemoglobiini tulee olla 135-195 g/l ja naisilla 125-175 g/l. (Forstén & Castrén 2023.) Verenluovutus aiheuttaa hemoglobiinin laskua, joka on yhteydessä lyhyellä sekä pidemmällä aikavälillä suorituskykyyn. Tavallista liikuntaa harrastavan on turvallista palata harrastuksen pariin luovutuksesta seuraavana päivänä. Suosituksena on, että 18-25-vuotias nainen saa luovuttaa verta vain kerran vuodessa. On tutkittu, että erityisesti tämän ikäiset nuoret naiset saattavat altistua raudanpuutteelle. (Veripalvelu 2025g.) Raudanpuutteelle altistaa myös runsaat kuukautiset. Runsaiden vuotojen takia voi menettää jopa 5-6 kertaisen määrän rautaa jokaista kuukautiskiertoa kohden verrattuna naisiin, joilla on normaali vuoto kuukautisten aikana. (Tiitinen 2025.)

Diabeetikkona insuliinien käyttö estää verenluovutuksen. Kuitenkin vain harvat lääkkeet ovat esteenä verenluovutukselle. Esimerkiksi tavalliset tulehduskipulääkkeet, allergialääkkeet sekä unilääkkeet eivät estä luovutusta. (Veripalvelu 2025f.)

Uudet lävistykset sekä tatuoinnit aiheuttavat verenluovutusesteen neljäksi kuukaudeksi. Tämä este perustuu säädöksiin, joita noudatetaan Euroopassa. Taustalla on ihon lävistystilanteissa mahdollinen altistuminen veren välityksellä tarttuville HI-virukselle- sekä C- ja B-hepatiittiviruksille. (Veripalvelu 2025g.)

Ennen myös miesten välisestä seksistä aiheutui neljäksi kuukaudeksi este verenluovutukselle. Tämä luovutuseste poistui 4.12.2023. Nykyisin uusi seksikumppani on väliaikaisesti este verenluovutukselle neljäksi kuukaudeksi ensimmäisestä seksikontaktista lähtien riippumatta sukupuolesta. (Veripalvelu 2025h.) Luovutusrajoitukset johtuvat HIV-tartunnan riskistä.

4 Opinnäytetyön tarkoitus, tavoite ja tutkimuskysymys

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, miten ammattikorkeakouluopiskelijat suhtautuvat verenluovutukseen.

Opinnäytetyön tavoitteena oli tuottaa Veripalvelulle tietoa ammattikorkeakouluopiskelijoiden suhtautumisesta verenluovutukseen, jotta Veripalvelun olisi mahdollista kohdentaa markkinointiaan paremmin ja täten saamaan lisää luovuttajia.

Opinnäytetyön tutkimuskysymykseksi muodostui: Miten ammattikorkeakouluopiskelijat suhtautuvat verenluovutukseen?

5 Opinnäytetyön toteutus

Opinnäytetyö toteutettiin verkkokyselynä (Liite 1) Laurea ammattikorkeakoulun opiskelijoille. Vastaaminen tapahtui Tikkurilan kampuksella. Kyselyyn vastattiin anonyymisti verkkokyselylomakkeen kautta Google Formsissa ja vastaaminen oli vapaaehtoista. Kyselyyn pääsi QR-koodin kautta, joka skannattiin kampuksella. Kysymykset laadittiin yhteistyössä Veripalvelun kanssa vastaamaan heidän tarveensa. Verkkokysely sisälsi vastausvaihtoehtoisia kysymyksiä sekä avoimia kysymyksiä. Verkkokyselylomakkeen avulla saadaan helposti tavoitettua ihmisiä, jonka takia se valikoitui opinnäytetyön aineistonhankintatavaksi. QR-koodin skannauspaikka oli Tikkurilan kampuksella päivän ajan, jolloin opinnäytetyön tekijät olivat paikalla ohjeistamassa ja vastaamassa mahdollisiin lisäkysymyksiin. Kyselyyn oli mahdollista vastata heti skannauksen jälkeen tai myöhemmin. Kysely suljettiin kokonaan toteutuksen jälkeisenä aamuna.

5.1 Opinnäytetyön kohderyhmä

Opinnäytetyön kohderyhmänä olivat ammattikorkeakouluopiskelijat. Kysely suoritettiin Tikkurilassa Laurea ammattikorkeakoulun tiloissa, joten suurin osa vastaajista oli todennäköisesti

Laurean opiskelijoita. Koulutusaloja Tikkurilan Laurean kampuksella ovat estenomi, tradenomi, sairaanhoitaja, terveydenhoitaja, sosionomi sekä rikosseuraamusalan sosionomi (Laurea 2025). Kysely tehtiin suomen kielellä. Opinnäytetyö rajattiin ammattikorkeakouluopiskelijoihin, koska he ovat keskimäärin nuoria ja Veripalvelu toivoo saavansa pitkäaikaisia luovuttajia. Kyselyn tavoitteena oli saada paljon vastauksia henkilöiltä, jotka eivät olleet aiemmin luovuttaneet verta. Opinnäytetyön toimeksiantaja on aiemmin tehnyt monia kyselyitä jo verta luovuttaneille, mutta heillä ei ole juurikaan tietoa niiden henkilöiden suhtautumisesta verenuovutukseen, jotka eivät vielä ole luovuttaneet verta. Tämän vuoksi oli hyvä saada kyselyyn myös vastaajia, jotka eivät olleet luovuttaneet verta.

5.2 Aineiston keruu

Opinnäytetyössä käytettiin kvalitatiivista eli laadullista tutkimusmenetelmää. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa tavoitteena on tutkittavan kohteen syvälinen ymmärtäminen sanojen ja lauseiden avulla. Nimensäkin mukaan laadullisessa tutkimuksessa tärkeää on tulosten laatu eikä määrä. (Kananen 2017, 35.)

Verkkokysely toteutettiin anonymisti Google Formsissa. Kyselyssä oli sekä avoimia kysymyksiä että vastausvaihtoehtoisia kysymyksiä. Kyselyyn vastaaminen vei noin viisi minuuttia. Tavoitteena oli saada kyselyyn 50 vastausta. Aineisto kerättiin vapaaehtoisesti vastaamalla kyselylomakkeelle. Kyselylomakkeelle pääsi QR-koodin kautta. QR-koodi jaettiin Tikkurilan Laurean yhteisissä tiloissa opiskelijoille saatekirjeen kera. (Liite 3) QR-koodin skannauksen yhteydessä oli mahdollista saada makeisia, joka toimi myös kannustimena kyselyyn vastaamiselle.

5.3 Aineiston käsittely ja analysointi

Alkuperäinen kyselyaineisto säilytettiin erillään ja muokkaamattomana koko aineiston käsittelyn ajan. Alkuperäistä aineistoa käytiin läpi useaan kertaan. Vastauksia läpikäydessä niitä pelkistettiin poistamalla ylimääräisiä sanoja ja ryhmiteltiin tarvittaessa. Tällä tavoin vastaukset saatiin hyvin jaoteltua omiin kategorioihin ja vastauksien sekä tulosten läpikäynti helpottui. Erityisesti avoimien kysymyksiä vastauksia tarvitsi ryhmitellä sekä selkeyttää.

Avoimien kysymyksiä vastauksia pelkistettiin poistamalla ylimääräisiä sanoja ja yhdistämällä näitä yhtenäisiin kategorioihin. Kategorioita muodostettiin, jotta saatiin selkeys vastausmäärästä niiden yhtäläisyyksien mukaan. (Kuvio 8) Esimerkkinä avoimeen vastauskenttään kirjoitettiin monella eri tavalla ”ei ole kiinnostusta”. Vastauksia läpikäydessä näistä vastauksista tuli yhtenäinen kategoria: ei kiinnostusta.

Kyselyyn vastasi yhteensä 92 henkilöä. Vastanneiden joukossa oli kuusi henkilöä, jotka eivät olleet ammattikorkeakouluopiskelijoita. Tämän vuoksi heidän vastauksensa jouduttiin karsimaan, joka jätti jäljelle 86 käyttökelpoista vastausta.

86 vastaajan vastaukset ovat jaettu kahteen ryhmään. Ensimmäiseen ryhmään kuuluivat henkilöt, jotka olivat luovuttaneet verta. Toinen ryhmä koostui henkilöistä, jotka eivät olleet luovuttaneet verta. Tähän ryhmään kuuluivat vastaajat, jotka haluaisivat luovuttaa verta sekä henkilöt, jotka eivät halua luovuttaa verta.

6 Opinnäytetyön tulokset

6.1 Vastaajien taustatietoja

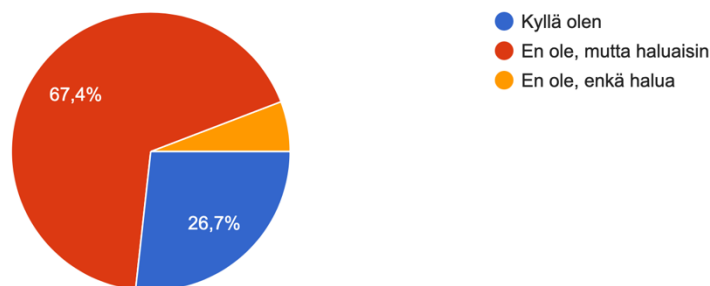
Kyselyyn vastanneista henkilöistä pääosa oli naisia. Käyttökelpoisista 86 vastaajasta 64 oli naisia (74,4 %) ja miehiä 22 (25,6 %). Vastausvaihtoehtoon sukupuoleksi muu ei tullut yhtään vastausta.

Kyselyn kolmannessa kohdassa selvitettiin, olivatko vastaajat koskaan luovuttaneet verta. Vastauksen perusteella kysely jakautui kahteen kyselylinjaan, joissa oli eri kysymyksiä. Kyselylinjat jakautuivat verta luovuttaneisiin vastaajiin sekä vastaajiin, jotka eivät olleet luovuttaneet verta. Ei verta luovuttaneiden ryhmä sisälsi henkilöt, jotka halusivat luovuttaa, sekä henkilöt, jotka eivät halua luovuttaa verta. Tuloksista poistetut henkilöt, jotka eivät olleet ammattikorkeakouluopiskelijoita, olivat kaikki luovuttaneet verta aiemmin.

Aiemmin verta luovuttaneita oli 23 vastaajaa, joka vastasi kyselyyn vastanneista 26,7 %. Henkilöitä, jotka eivät olleet luovuttaneet verta, mutta haluaisivat luovuttaa, oli 58. Tämä oli vastaajista 67,4 %. Vastaajista loput viisi, eli 5,8 % olivat henkilöitä, jotka eivät olleet luovuttaneet verta aiemmin eivätkä myöskään halua luovuttaa verta.

Oletko koskaan luovuttanut verta?

86 vastausta

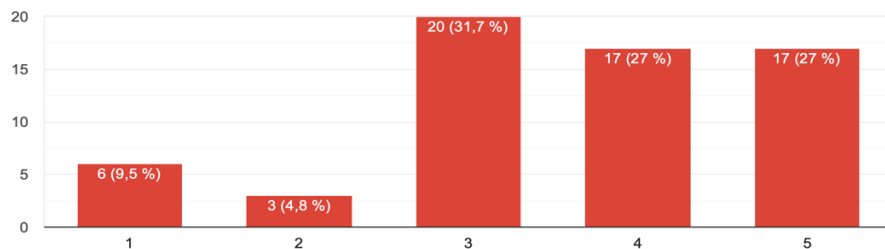
Kuvio 1: Onko vastaaja aiemmin luovuttanut verta.

Kyselyn vastaajilta kysyttiin, kuinka hyvin he tietävät verenluovutuksen hyödyt. Vastaus kysymykseen annettiin lineaarisella asteikolla 1-5, jolloin 1 oli verrattavissa: En tiedä mitään ja 5

puolestaan erittäin hyvin. Verta luovuttaneet kokivat pääosin tietävänsä hyödyt ja 23 vastaajasta 15 valitsi vaihtoehtot 4 tai 5. Vastauksia kohtiin 2 ja 3 tuli yhteensä kahdeksan ja kohtaan 1 ei yhtään vastausta.

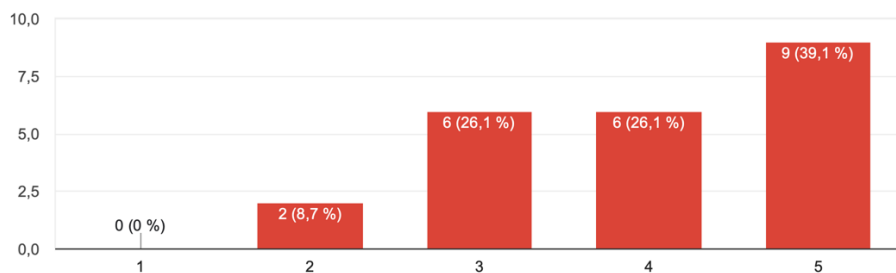
Ei verta luovuttaneista henkilöistä kuusi koki, että he eivät tiedä mitään verenluovutuksen hyödyistä. 34 vastaajaa koki tietävänsä hyvin verenluovutuksen hyödyistä valitessaan vaihtoehtot 4-5. Loput 23 vastaajaa valitsi kohdat 2-3, jolloin vastaaja kokee tietävänsä jotakin, mutta ei paljoa. Kaikista 86 vastaajasta vain 11 valitsi kohdat 1-2 ja loput 75 vastaajaa valitsivat kohdat 3-5. Vastaajat kokivat olevan tietoisia verenluovutuksen hyödyistä.

Kuinka hyvin tiedät verenluovutuksen hyödyt?
63 vastausta

Kuvio 2: Kuinka hyvin tiedät verenluovutuksen hyödyt? Kysymys ei verta luovuttaneille.

Kuinka hyvin tiedät verenluovutuksen hyödyt?
23 vastausta

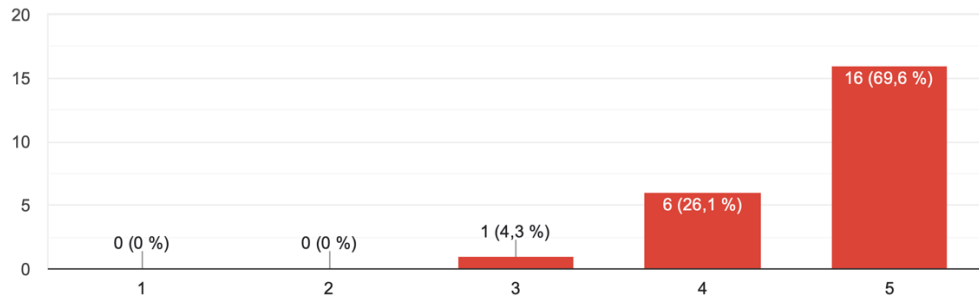
Kuvio 3: Kuinka hyvin tiedät verenluovutuksen hyödyt? Kysymys verta luovuttaneille.

Kaikilta vastaajilta kysyttiin, luottavatko he siihen, että verenluovutusprosessi on turvallinen. Pääosin molemmat vastaajaryhmät kokivat luovutusprosessin turvalliseksi. Vastausvaihtoehdot olivat asteikolla 1-5 jolloin vaihtoehto 1 havainnollisti, että ei luottaisi ollenkaan ja vaihtoehto 5 luottaisi prosessin olevan täysin turvallinen. Kaikista 86 vastaajasta 55 koki luottavansa täysin verenluovutusprosessiin. Yksi vastaaja valitsi vaihtoehdon 2, että ei luottaisi prosessiin. Molemmista ryhmistä yhteensä yhdeksän vastaajaa valitsivat vaihtoehdon 3. Loput vastaajat

valitsivat vaihtoehdon 4, jolloin he kokivat verenluovutusprosessin turvalliseksi. Yksikään vastaaja ei valinnut kohtaa 1, jossa ei luottaisi verenluovutusprosessiin ollenkaan.

Luotatko, että verenluovutusprosessi on turvallinen?

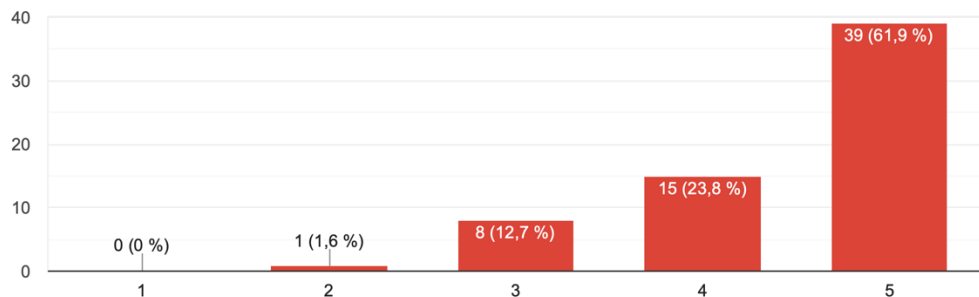
23 vastausta

Kuvio 4: Verta luovuttaneiden vastaukset liittyen verenluovutusprosessin turvallisuuteen.

Luotatko, että verenluovutusprosessi on turvallinen?

63 vastausta

Kuvio 5: Ei verta luovuttaneiden vastaukset liittyen verenluovutusprosessin turvallisuuteen.

6.2 Verenluovutusta estävät syyt

Molemmilta vastaajaryhmiltä selvitettiin esteitä verenluovutusta kohtaan. Vastajat, jotka olivat aiemmin luovuttaneet verta, vastasivat avoimeen kysymykseen, mikä esti heitä luovuttamasta verta ennen ensimmäistä kertaa. Vastauksien läpikäynnin jälkeen suurimmiksi esteiksi nousivat pelot neuloista sekä tietämättömyys verenluovutuksesta. Lisäksi yhtenäisiä vastauksia avoimeen kysymykseen tuli muun muassa ikä, aikaansaamattomuus, vaihtuvat seksikumppanit sekä tatuointien otto.

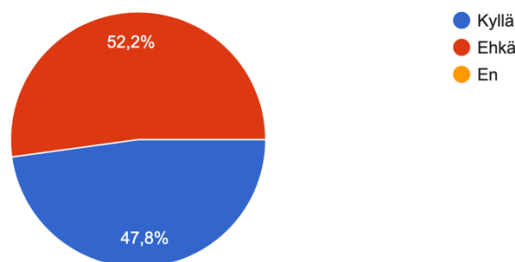
Vastaajat, jotka eivät olleet aiemmin luovuttaneet verta, vastasivat monivalintakysymykseen, joka selvitti heidän suurimpia syitä, miksi he eivät olleet luovuttaneet verta. Monivalintakysymyksessä oli mahdollista valita useampi vastausvaihtoehto. 28 vastaajaa valitsi vaihtoehdon ”Terveydelliset syyt”. 15 henkilöä valitsi vaihtoehdon ”Pelko neuloista” ja 14 henkilöä valitsi vaihtoehdon ”Epävarmuus siitä voinko luovuttaa”. 12 vastaajaa valitsi syyksi ”Aikarajoitteet”. Monivalintakysymyksessä oli yhtenä vastausvaihtoehtona kohta ”Muu”, jolloin vastauksia olivat muun muassa tatuointien otto ja näistä johtuva hetkellinen luovutuskielto, vaihtuvat seksikumppanit, ”huono olo” verikokeista. Yksikään vastaajista ei valinnut kohtaa ”En usko verenluovutuksen olevan tarpeellista yhteiskunnalle”.

Henkilöiltä, jotka eivät olleet luovuttaneet verta kysyttiin heidän huolistansa tai peloista liittyen päätökseen luovuttaa verta. Vastaus annettiin avoimena vastauskenttään. 41 vastaajaa vastasi, ettei ole pelkoja. Kuusi henkilöä vastaajista pelkäsi huonoa oloa, pyörtymistä tai huihasta. Viisi henkilöä vastaajista pelkäsi neuloja, jonka vuoksi he eivät olleet käyneet luovuttamassa verta. Myös yksittäisiä vastauksia liittyen pelkoihin ja huoliin esiintyi. Näitä olivat esimerkiksi pohdinta siitä, sopiiko luovuttajaksi sekä huoli suuren verimäärän luovuttamisesta ja siitä aiheutuvista mahdollisista terveydellisistä haitoista. Vastaukseksi tuli myös jännitys.

6.3 Kehitysehdotuksia verenluovutuksen edistämiseksi

Vastaajilta selvitettiin, luovuttaisivatko he verta tai luovuttaisivatko he verta useammin, mikäli verenluovutustilaisuuksia olisi organisoitu koulujen kampuksien yhteyteen. Vastausvaihtoehdot tähän olivat kyllä, ehkä tai en. Molemmissa vastaajaryhmissä vastaukset jakautuivat melkein kahtia vaihtoehtojen kyllä ja ehkä välille. Vastaajista, jotka eivät olleet luovuttaneet verta 32 vastasi kyllä ja 26 ehkä. Tästä vastaajaryhmästä viisi valitsi vaihtoehdon en. Aiemmin verta luovuttaneista 12 vastaajaa valitsi vaihtoehdon ehkä ja loput 11 vastaajaa vaihtoehdon kyllä.

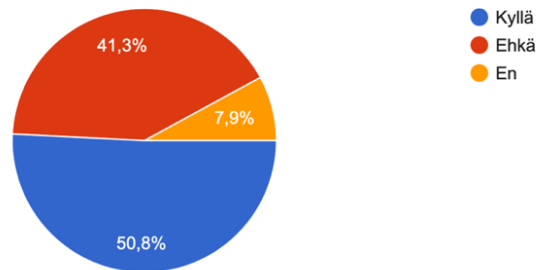
Luovuttaisitko verta useammin jos verenluovutustilaisuuksia olisi organisoitu koulun kampuksien yhteyteen?
23 vastausta

Kuvio 6: Luovuttaisiko vastaajat useammin, jos luovutuspaikka olisi kampuksien yhteydessä.

Luovuttaisitko verta jos verenluovutustilaisuuksia olisi organisoitu koulun kampuksien yhteyteen?

63 vastausta

Kuvio 7: Luovuttaisiko vastaajat verta, jos luovutuspiste olisi kampuksien yhteydessä.

Vastaajat, jotka eivät olleet aiemmin luovuttaneet verta vastasivat myös monivalintakysymykseen: ”Mikä saisi sinut luovuttamaan verta?”. Kysymykseen oli mahdollista valita useampi vastausvaihtoehto. Valmiita vastausvaihtoehtoja oli neljä: ”Helppo pääsy verenluovutuspaikalle”, ”Tiedon lisääminen siitä, sopiiko luovuttajaksi”, ”Ensiluovuttajille varataan enemmän aikaa ja ohjeistusta/tukea” sekä ”Tieto verenluovutuksen hyödyistä”. Lisäksi oli vaihtoehto ”Muu”, johon oli mahdollista vastata omin sanoin. ”Helppo pääsy verenluovutuspaikalle” sekä ”Tiedon lisääminen siitä, sopiiko luovuttajaksi”, keräsivät 33 valintaa. 17 vastaajaa luovuttaisi verta, mikäli ensiluovuttajalle varattaisiin enemmän aikaa. ”Tieto verenluovutuksen hyödyistä” vaikuttaisi 16 vastaajan päätökseen luovuttaa verta. Neljä henkilöä valitsi vastausvaihtoehdon ”Muu”. Kolme henkilöä vastasi, ettei mikään saisi heitä luovuttamaan verta. ”Neulapelon poistuminen” oli yhden henkilön vastaus.

Vastaajilta pyydettiin ehdotuksia verenluovutuksen edistämiseksi. Vastaus annettiin avoimesti omin sanoin vastauskenttään. 86 vastaajasta 26 ei osannut kertoa ehdotuksia verenluovutuksen edistämiseksi. 15 henkilöä koki, että helppo pääsy verenluovutuspaikalle edistäisi verenluovutukseen osallistumista. Näistä 14 oli henkilöitä, jotka eivät aiemmin olleet luovuttaneet verta. Paikkaehdotuksina olivat muun muassa koulujen kampukset, kauppakeskukset ja muut isot tapahtumat sekä kiertävät verenluovutuspisteet. Edistämisehdotuksena 14 vastaajan mukaan oli laajempi tiedotus verenluovutuksesta. Tiedotusta toivottiin eri kielillä ja erilaisissa paikoissa. Ensiluovuttajille toivottiin annettavan lisätietoa ja varattavan enemmän aikaa ensimmäisen luovutuksen yhteyteen. Lisäksi markkinoinnin yhteyteen ehdotettiin verenluovutuksen hyötyjen kertomisesta sekä sen tarpeellisuudesta. Yksittäisinä vastauksina toivottiin hyviä tarjoiluja verenluovutuksen yhteyteen. Eräs vastaajista toi esille edistämisehdotuksena ”Edistää luovuttajan kunniaa myöntämällä luovuttamiselle enemmän arvoa”.

7 Pohdinta

7.1 Tulosten tarkastelu

Opinnäytetyön verkkokyselyaineistosta saadut vastaukset analysoitiin useaan kertaan. Opinnäytetyön kyselyssä kerättiin tietoa, kuinka ammattikorkeakouluopiskelijat suhtautuvat verenluovutukseen. Aineistosta saatiin kattavasti tietoa niin aiemmin verta luovuttaneiden suhtautumisesta kuin myös vastaajien suhtautumisesta, jotka eivät olleet luovuttaneet verta. Lisäideoita verenluovutuksen edistämiseksi saatiin molemmilta vastaajaryhmiltä.

Kyselyyn vastanneista pääosa suhtautui verenluovutukseen positiivisesti. Osa vastaajista oli jo aiemmin luovuttanut verta. Tämä vastaajaryhmä kertoi lisäksi syitä siihen, miksi he eivät olleet luovuttaneet verta ennen ensimmäistä luovutuskertaa. Pääesteenä olivat pelko neuloista sekä tietämättömyys verenluovutuksesta. Vastaajat, jotka eivät olleet aiemmin luovuttaneet verta, kokivat suurimmiksi esteiksi terveydelliset syyt, pelot neuloista sekä epävarmuuden siitä, sopivatko luovuttajiksi. Kuitenkin tämä vastaajaryhmä suhtautui verenluovutukseen positiivisesti. Vaikka tämä vastaajaryhmä ei ollut aiemmin luovuttanut verta, he kokivat, että haluaisivat mahdollisesti tulevaisuudessa luovuttaa verta. Vain pieni vastaajamäärä ei ollut luovuttanut verta aiemmin eikä halunnut luovuttaa verta myöhemminkään. Vastausten perusteella heidän kielteinen suhtautumisensa verenluovutukseen johtui tiedon vähäisyydestä sekä pelosta neuloihin.

15 henkilöä, jotka eivät olleet luovuttaneet verta, vastasivat neulapelon suurimmaksi esteeksi. Vastauksista selvisi, että miehistä kaksi vastasi pelon neuloista estäväksi tekijäksi. Naisista 13 vastaajaa koki neulapelon esteenä verenluovutukselle.

Vastaajilta kysyttiin myös kommentteja sekä edistämisehdotuksia verenluovutukselle. Suurin osa vastaajista koki, että pääsy verenluovutuspaikkoihin tulisi olla helppoa. Mikäli verenluovutuspaikat olisivat esimerkiksi kauppakeskuksien tai koulujen kampuksien yhteydessä, olisi kynys verenluovuttamiselle pienempi. Iso osa vastaajista toivoi laajempaa markkinointia sekä tiedon lisäämistä verenluovutuksesta ja verenluovutuksen hyödyistä. Ensiluovuttajille toivottiin pidempää verenluovutusaikaa ensimmäiselle luovutuskerralle.

Opinnäytetyöllä saatiin vastaus tutkimuskysymykseen. Tavoitteena oli tuottaa lisää tietoa toimeksiantajalle Suomen Punaisen Ristin Veripalvelulle. Vastauksien saaminen henkilöiltä, jotka eivät olleet luovuttaneet verta, oli erityisen tärkeää uusien verenluovuttajien saamiseksi sekä markkinoinnin kohdentamiseksi.

7.2 Luotettavuus ja eettisyys

Opinnäytetyöhön tarvittavat tutkimusluvut haettiin Laureasta. (Liite 2) Opinnäytetyössä käytettiin tuoreita ja luotettavia lähteitä, jotka olivat alle kymmenen vuotta vanhoja.

Keskeisimpiä lähteitä olivat Suomen Punaisen Ristin Veripalvelun suomenkieliset sivut, sillä he hoitavat Suomessa verenluovutuksen sekä verivalmisteiden tuotannon ja jakelun yksinoikeudella.

Kyselypisteen ollessa Tikkurilan kampuksella, oli mahdollista, että kyselyyn vastaa myös henkilöitä, jotka eivät ole ammattikorkeakouluopiskelijoita. Tämän vuoksi kyselyn ensimmäisenä kohtana oli selvittää, onko vastaaja ammattikorkeakouluopiskelija vai ei. Kokonaisuudessaan kyselyyn vastaajia oli 92. Kuuden vastaajan tietoja ei voinut lopulta käyttää, koska he eivät olleet ammattikorkeakouluopiskelijoita.

Verkkokysely toteutettiin anonymisti, vapaaehtoisesti sekä noudattaen tutkimuseettisen neuvottelukunnan periaatteita. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan periaatteita ovat esimerkiksi tutkimusluvut, rehellisyys, tarkkuus ja objektiivisuus sekä tulosten avoimuus ja vastuullisuus (Kananen 2017, 190 & 194). Kyselyssä vastaajia informoitiin kirjallisesti osallistumisesta opinnäytetyöhön. Kyselyssä tuli myös ilmi opinnäytetyön tekijät sekä heidän yhteystietonsa. Lisäksi kyselyyn osallistuvia informoitiin aineistonkeruutavasta sekä arvio siitä, kuinka kauan kyselyn vastaamiseen menee aikaa. Kyselyyn osallistujilta ei kerätty henkilötietoja. Kyselyn alussa oli maininta, että osallistujan ei tule kertoa henkilökohtaisia tietoja itsestään, kuten terveystietoja.

Verkkokyselylomakkeessa oli vastausvaihtoehtoisia sekä avoimia kysymyksiä. Osassa kysymyksistä vastaus annettiin lineaarisella asteikolla. Lineaarinen asteikko oli 1-5 ja vastaajille oli sanallisesti kuvailtu vain vaihtoehdot 1 ja 5.

Verkkokyselylomaketta testattiin kolmella henkilöllä ennen sen varsinaista käyttöä, jotta kyselystä saatiin palautetta sen selkeydestä ja mahdollisista parannuksista. Korjauksien jälkeen verkkokysely muokattiin viimeisimpään muotoonsa ja kysely toteutettiin.

7.3 Johtopäätökset ja jatkotutkimusehdotukset

Opinnäytetyön tulosten perusteella mahdollisia uusia verenluovuttajia on paljon. Henkilöt, jotka eivät vielä olleet luovuttaneet verta olivat pääosin sitä mieltä, että haluaisivat luovuttaa verta.

Yksi suurimmista motivaatioista, joka saisi luovuttamaan verta olisi verenluovutustilaisuudet paikoissa, joihin olisi helppo kulkea ja olisivat jonkin paikan yhteydessä. Lisäksi tiedon jakaminen yhteiskunnallisista hyödyistä olisi oleellista uusien verenluovuttajien saamiseksi. Aiemmin verta luovuttaneet kokivat myös tarpeelliseksi helpon pääsyn verenluovutuspaikkoihin.

Aiempien ulkomaisten tutkimusten tulokset (France. ym. 2022) ovat samankaltaisia kuin opinnäytetyön tulokset. Erilaiset pelot, kuten pahoinvointi ja neulat olivat suurimpia esteitä

verenluovutukselle. Nuorempia (16-19-vuotiaat) tutkittaessa (Finck. ym. 2016) suurimmat esteet olivat verenluovutuksesta aiheutuva kipu sekä veren näkeminen.

Opinnäytetyön tutkimuksen tulosten perusteella jatkotutkimusehdotuksia nousi esille. Tarpeellinen jatkotutkimus suuremmalla otannalla olisi hyödyllinen. Tutkimus olisi hyvä toteuttaa erillään verenluovutuspaikoista, jolloin on mahdollista saada vastaajia tutkimukseen, jotka eivät ole luovuttaneet verta. Tässä vastaajaryhmässä on paljon mahdollisia uusia verenluovuttajia. Laajempi vastaajamäärä antaa paremmin tietoa syistä, miksi mahdolliset uudet luovuttajat eivät ole luovuttaneet verta. Tutkimuksessa voi selvittää myös syitä, mitkä ovat estäneet luovuttamista ennen ensimmäistä kertaa.

Kyselyyn vastaajista moni koki, että heidät saisi luovuttamaan verta, mikäli verenluovutukseen olisi helppo pääsy. Toisena jatkotutkimuksena olisi hyvä selvittää vielä, mitkä paikat ovat erityisesti sellaisia, joihin tulisi lähdettyä helpommin luovuttamaan verta. Tämän avulla Suomen Punaisen Ristin Veripalvelu voisi kohdentaa luovutuspaikkoja lähemmäksi ihmisiä. Paikkojen saatavuus myös mahdollistaisi uusia henkilöitä hakeutumaan luovuttamaan verta.

Kolmantena jatkotutkimuksena olisi hyvä selvittää, kuinka uusien verenluovuttajien pelkoa neuloista voisi lievittää. Pelko neuloista nousi usein kyselyn aikana estäväksi tekijäksi verenluovutukselle. Jatkotutkimus tästä aiheesta tuottaa tietoa siitä, kuinka tästä kohderyhmästä saadaan uusia verenluovuttajia.

Lähteet

Painetut lähteet

Kananen, J. 2017. Laadullinen tutkimus pro graduna ja opinnäytetyönä. Suomen Yliopistopaino

Sähköiset lähteet

Finck, R., Ziman, A., Hoffman, M., Phan-Tang, M. & Yuan, S. 2016. Motivating factors and potential deterrents to blood donation in high school aged blood donors. National Library of Medicine. Viitattu 7.5.2025 <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC4884579/>

Forstén, J. & Castrén, J. 2023. Verenluovuttajien valinta. Aikakauskirja Duodecim. Viitattu 30.1.2025 <https://www.duodecimlehti.fi/duo17977>

France, C., France, J., Ysidron, D., Martin, C., Duffy, L., Kessler, D., Rebosa, M., Rehmani, S., Frye, V. & Shaz, B. 2022. Blood donation motivators and barriers reported by young, first-time whole blood donors: Examining the association of reported motivators and barriers with subsequent donation behavior and potential sex, race, and ethnic group differences. Transfusion. Viitattu 30.4.2025 <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/trf.17162>

Laurea 2025. Tikkurilan kampus. Viitattu 22.2.2025 <https://www.laurea.fi/tietoa-meista/kampukset/tikkurila/>

Tiitinen, A. 2025. Runsaat kuukautiset. Lääkärikirja Duodecim. Viitattu 10.4.2025. <https://www.terveyskirjasto.fi/dlk00173/runsaat-kuukautiset>

Veripalvelu 2025a. Luovuta verta. Viitattu 23.2.2025 <https://www.veripalvelu.fi/verenluovutus/luovuta-verta/>

Veripalvelu 2025b. Veripalvelun toimintaa ohjaavat periaatteet. Viitattu 30.1.2025 <https://www.veripalvelu.fi/tietoa-meista/periaatteet/>

Veripalvelu 2025c. Kolme tapaa luovuttaa verta. Viitattu 16.2.2025 <https://www.veripalvelu.fi/verenluovutus/kolme-tapaa-luovuttaa-verta/>

Veripalvelu 2025d. Mitä verestä valmistetaan. Viitattu 15.2.2025 <https://www.veripalvelu.fi/verenluovutus/tietoa-veresta/mita-veresta-valmistetaan/>

Veripalvelu 2025e. O negatiivinen on hätäverta. Viitattu 17.2.2025 <https://www.veripalvelu.fi/verenluovutus/tietoa-veresta/tietoa-veriryhmista/o-negatiivinen-eli-hataveri/>

Veripalvelu 2025f. Lääkkeet. Viitattu 10.4.2025 <https://www.veripalvelu.fi/ukk/laakkeet/>

Veripalvelu 2025g. Usein kysyttyä. Ensiluovuttajille. Viitattu 10.4.2025. <https://www.veripalvelu.fi/ukk/?ukk-kategoria=ensiluovuttajille>

Veripalvelu 2025h. Usein kysyttyä. Miksi miesten välinen seksi estää verenluovutuksen neljäksi kuukaudeksi? Viitattu 10.4.2025 <https://www.veripalvelu.fi/ukk/miesten-valinen-seksi/>

Veripalvelu 2025i. Lainsäädäntö ja valvonta. Viitattu 23.4.2025 <https://www.veripalvelu.fi/tietoa-meista/veripalvelu-lyhyesti/lainsaadanto-ja-valvonta/>

Veripalvelu 2025j. Veripalvelun historia. Viitattu 23.4.2025 <https://www.veripalvelu.fi/tietoa-meista/historia/>

Veripalvelu 2024. Verivalmisteiden käytön opas 2021. Viitattu 17.2.2025 https://www.veripalvelu.fi/uploads/2023/12/verivalmisteiden_kayton_opas_2021.pdf

Veripalvelun vuosikertomus 2024. Verenluovutus. Viitattu 30.4.2025 <https://vuosikertomus.veripalvelu.fi>

Veripalvelulaki 197/2005. Viitattu 22.2.2025

WHO 2025. Blood transfusion safety. Viitattu 15.2.2025 https://www.who.int/health-topics/blood-transfusion-safety/#tab=tab_1

Kuviot

Kuvio 1: Onko vastaaja aiemmin luovuttanut verta.	11
Kuvio 2: Kuinka hyvin tiedät verenluovutuksen hyödyt? Kysymys ei verta luovuttaneille.	12
Kuvio 3: Kuinka hyvin tiedät verenluovutuksen hyödyt? Kysymys verta luovuttaneille.	12
Kuvio 4: Verta luovuttaneiden vastaukset liittyen verenluovutusprosessin turvallisuuteen. ..	13
Kuvio 5: Ei verta luovuttaneiden vastaukset liittyen verenluovutusprosessin turvallisuuteen.	13
Kuvio 6: Luovuttaisiko vastaajat useammin, jos luovutus piste olisi kampuksien yhteydessä. .	14
Kuvio 7: Luovuttaisiko vastaajat verta, jos luovutus piste olisi kampuksien yhteydessä.	15
Kuvio 8: Vastausten kategoriointi ja vastausten käsittelyä	21

"ei ole"	Ei erillistä kommenttia, pelkoa tai huolia verenluovutukseen liittyen	Ei pelkoa tai huolta
"ei ole pelkoja"		
"ei huolia tai pelkoja"		
"_"		
"ei huolia"		
"neulakammo"	Pelko neuloista	Pelko ja jännitys
"neula/verikammo"		
"pelkään neuloja"		
"pelko pyörtymisestä"	Jännitys huonosta olosta	
"tuleeko paha olo"		
"huimaus"		
"miettinyt omaa kelpuuta luovuttajaksi"	Ei varmaa tietoa sopiiko luovuttajaksi	Epätietoisuus
"en tiedä veriryhmää enkä tiedä voinko luovuttaa"		

Kuvio 8: Vastausten kategoriointi ja vastausten käsittelyä

Liitteet

Liite 1: Verkkokysely	23
Liite 2: Tutkimuslupapäätös.....	26
Liite 3: Saatekirje.....	27

Liite 1: Verkkokysely

Ammattikorkeakouluopiskelijoiden suhtautuminen verenluovutukseen

Vastaaminen on vapaaehtoista ja anonyymiä. **Ethän jaa henkilökohtaisia tai tunnistettavia tietoja itsestäsi, kuten terveystietoja, kiitos.**

Vastaamalla kyselyyn vahvistat suostumuksesi osallistua opinnäytetyöhön. Kyselyyn vastaaminen vie noin 5 minuuttia.

Kiitos vastauksestasi ja tuestasi opinnäytetyöprosessiimme! :)

Opinnäytetyön tekijät:

Pauliina Pousi, pauliina.pousi@student.laurea.fi

Jonna Ranta, jonna.ranta@student.laurea.fi

Krista Nyman, krista.a.nyman@student.laurea.fi

1. Oletko ammattikorkeakouluopiskelija? *

Kyllä Ei

2. Oletko ammattikorkeakouluopiskelija? *

Kyllä Ei

3. Sukupuoli? *

Nainen Mies Muu

4. Oletko koskaan luovuttanut verta? *

Kyllä olen

Siirry kysymykseen 5

En ole, mutta haluaisin

Siirry kysymykseen 10

En ole, enkä halua

Siirry kysymykseen 10

Verta luovuttaneet

Tämä osio on vastaajille, jotka ovat luovuttaneet verta.

5. Kuinka hyvin tiedät verenluovutuksen hyödyt?

En tiedä mitään Erittäin hyvin

1 2 3 4 5
6. Luotatko, että verenluovutusprosessi on turvallinen?

En ollenkaan Kyllä, täysin

1 2 3 4 5
7. Luovuttaisitko verta useammin, jos verenluovutustilaisuuksia olisi organisoitu koulun kampuksien yhteyteen?

Kyllä Ehkä En

8. Mikä esti sinua luovuttamasta verta ennen ensimmäistä verenluovutuskertaasi? *

9. Kerro kommentteja tai ehdotuksia verenluovutuksen edistämiseksi? *

Ei verta luovuttaneet

Tämä osio on vastaajille, jotka eivät ole luovuttaneet verta.

10. Kuinka hyvin tiedät verenluovutuksen hyödyt?

En tiedä mitään Erittäin hyvin

1 2 3 4 5
11. Luotatko, että verenluovutusprosessi on turvallinen?

En ollenkaan Kyllä, täysin

1 2 3 4 5
12. Mikä on suurin syy siihen, että et ole luovuttanut verta?

Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.

Pelko neuloista

Terveydelliset syyt (esim. matala hemoglobiini, sairaudet...)

Aikarajoitteet (ei ole aikaa)

En tiedä kuinka luovuttaa verta

Epävarmuus siitä voinko luovuttaa (lääkitys, matkustaminen...)

En usko verenluovuttamisen olevan tarpeellista yhteiskunnalle

Ei ole kiinnostusta/motivaatiota

Muu:

13. Mikä saisi sinut luovuttamaan verta?

Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.

Helppo pääsy verenluovutuspaikkoihin

Tieto verenluovutuksen hyödyistä

Ensiluovuttajalle varataan enemmän aikaa ja ohjeistusta/tukea

Tiedon lisääminen siitä, sopiiko luovuttajaksi

Muu:

14. Luovuttaisitko verta, jos verenluovutustilaisuuksia olisi organisoitu koulun kampuksien yhteyteen?

Kyllä Ehkä En

15. Mikäli sinulla on huolia tai pelkoja verenluovutukseen liittyen ja nämä vaikuttavat päätökseen luovuttamisesta, kerro niistä: *

16. Kerro kommentteja tai ehdotuksia verenluovutuksen edistämiseksi?

*

Liite 2: Tutkimuslupapäätös

AMMATTIKORKEAKOULU
University of Applied Sciences

PÄÄTÖS

3.4.2025

Tutkimuslupapäätös Nyman, Ranta ja Pousi

Tutkimuksen tavoitteena on kartoittaa Laurean opiskelijoiden suhtautumista verenluovutukseen.

Päätös Hyväksyn liitteen mukaisen tutkimuslupahakemuksen.

Vantaalla 3.4.2025

Mari Vuolteenaho, Vararehtori

Päätös on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä.

Liitteet Tutkimuslupahakemus Nyman, Ranta ja Pousi
Aineistonhallintasuunnitelma
Tutkimussuunnitelma
Tutkittavan tiedote
Kyselyluonnos
Opinnäytetyösopimus Veripalvelu

SÄHKÖISESTI ALLEKIRJOITETTU / ELECTRONIC SIGNATURE

Mari Vuolteenaho 4.4.2025

Liite 3: Saatekirje

Tiedote opinnäytetyön osallistujalle

TIEDOTE OPINNÄYTETYÖSTÄ

Ammattikorkeakouluopiskelijoiden suhtautuminen verenluovutukseen

Pyyntö osallistua opinnäytetyöhön

Sinua pyydetään mukaan opinnäytetyöhön, jossa tarkoituksena on selvittää ammattikorkeakouluopiskelijoiden suhtautumista verenluovutukseen. Olemme arvioineet, että sovellut opinnäytetyön osallistujaksi, koska opiskelet Laurea ammattikorkeakoulussa. Tämä tiedote kuvaa opinnäytetyötä ja sinun osuuttasi siinä. Pehdyttyäsi tähän tiedotteeseen sinulla on mahdollisuus esittää kysymyksiä opinnäytetyöstä, jonka jälkeen sinulta pyydetään suostumus opinnäytetyöhön osallistumisesta. Veripalvelu toimii opinnäytetyön toimeksiantajana.

Vapaaehtoisuus

Opinnäytetyöhön osallistuminen on täysin vapaaehtoista. Kieltäytyminen ei vaikuta opintoihisi Laureassa.

Vastaamalla kyselyyn vahvistat suostumuksesi osallistua tutkimukseen.

Voit myös peruuttaa tai keskeyttää osallistumisesi koska tahansa syytä ilmoittamatta. Jos peruutat suostumuksesi, siihen asti antamiasi tietoja voidaan käyttää tutkimuksessa.

Opinnäytetyön tarkoitus

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää miten ammattikorkeakouluopiskelijat suhtautuvat verenluovutukseen.

Opinnäytetyömenetelmät ja toimenpiteet

Osallistujalta vaaditaan verkkokyselyyn vastaaminen, joka kestää 5-10 min.

Opinnäytetyö toteutetaan verkkokyselyllä Google Formsissa.

Kustannukset ja niiden korvaaminen

Opinnäytetyöhön osallistuminen ei maksa sinulle mitään. Osallistumisesta ei myöskään makseta erillistä korvausta.

Opinnäytetyön tuloksista tiedottaminen

Verkkokysely toteutetaan anonymisti. Opinnäytetyö ja sen tulokset julkaistaan Theseuksessa.

Opinnäytetyön aineiston hävittäminen ja mahdollinen jatkokäyttö

Aineisto luovutetaan anonymisoituna toimeksiantajalle Suomen Punaisen Ristin Veripalvelulle. Alkuperäinen aineisto hävitetään viimeistään kuusi kuukautta opinnäytetyön valmistumisen jälkeen.

Lisätiedot

Kyselyyn on haettu Laureasta tutkimuslupa.